

Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης

Τόμ. 1 (2017)

7ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΔΙΔΑΧΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ Π.Τ.Δ.Ε.
ΚΕΝΤΡΟ ΜΕΛΕΤΗΣ ΨΥΧΟΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Υπό την αιγίδα του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων

7^ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

«ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΧΑΡΙΣΜΑΤΙΚΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ»

ΤΟΜΟΣ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ

ISSN: 2529-1157

Σε Συνεργασία με την Ένωση Ελλήνων Φυσικών και την
Ελληνική Μαθηματική Εταιρεία
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ DIVANICARAVEL
15-18 Ιουνίου 2017

Χαρισματικοί Μαθητές - Εκμάθηση Ξένων Γλωσσών

ΒΑΣΙΛΙΚΗ-ΥΒΟΝΗ ΚΑΡΑΝΤΖΙΚΟΥ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ
ΠΕΡΙΒΟΛΑΡΗ

doi: [10.12681/edusc.1735](https://doi.org/10.12681/edusc.1735)

Βιβλιογραφική αναφορά:

ΚΑΡΑΝΤΖΙΚΟΥ Β.-Υ., & ΠΕΡΙΒΟΛΑΡΗ Κ. (2019). Χαρισματικοί Μαθητές - Εκμάθηση Ξένων Γλωσσών. *Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης, 1*, 362-372. <https://doi.org/10.12681/edusc.1735>

Χαρισματικοί Μαθητές - Εκμάθηση Ξένων Γλωσσών

Εισηγήτριες:

Βασιλική Υβόνη Καραντζίκου
Γερμανική Γλώσσα Και Φιλολογία
vikakikara@hotmail.com

Κωνσταντίνα Περιβολάρη
Ιταλική Γλώσσα Και Φιλολογία
k.perivolari@gmail.com

Περίληψη

Στην Ελλάδα, η κατάσταση της εκπαίδευσης των «χαρισματικών μαθητών» χαρακτηρίζεται από έλλειψη οποιασδήποτε οργανωμένης παροχής και ψυχολογικής υποστήριξης. Δεν υπάρχουν ειδικές διατάξεις για τον διαλεκτικά χαρισματικό μαθητή στο ελληνικό σχολείο, όμως υπάρχουν ειδικές διατάξεις για ταλαντούχα παιδιά στον αθλητισμό ή την μουσική. Η χαρισματική εκπαίδευση δεν αποτελεί βασική υποχρεωτική εκπαίδευση για τους εκπαιδευτικούς. Ωστόσο, κάποια κέντρα, ινστιτούτα και Πανεπιστήμια, σε συνεργασία με κάποιους καθηγητές κάνουν έρευνες, όσον αφορά την «χαρισματική εκπαίδευση στην Ελλάδα».

Στην Ιταλία δεν υπάρχει νόμος για τα “χαρισματικά παιδιά”. Λόγω της παραμέλησης των “χαρισματικών παιδιών” και των ειδικών αναγκών τους, δεν υπάρχουν επίσημα κριτήρια επιλογής, όσον αφορά τις ειδικές διατάξεις. Υπήρξε μια ιδιωτική πρωτοβουλία για την δημιουργία ενός προσχολικού και δημοτικού σχολείου για τα “χαρισματικά παιδιά” στο Μιλάνο, όμως αυτό απέτυχε.

Τέλος, η Γερμανία είναι μια χώρα που θέτει βασικούς κανόνες και κριτήρια για την εκπαίδευση των ταλαντούχων παιδιών. Ασχολείται τόσο με εκπαίδευση τους μέσα στα σχολεία όσο και με εξωτερικές δραστηριότητες που εντείνουν το ταλέντο του κάθε μαθητή. Το ίδιο το κράτος χρηματοδοτεί τόσο ορισμένα πανεπιστήμια όσο και ιδρύματα για την υποστήριξη και την μόρφωση «προικισμένων παιδιών » όπως και εκπαιδευτικών , οι οποίοι μέσα από ειδικά προγράμματα ενημερώνονται και συνεκπαιδεύονται πάνω στην «ταλαντούχα εκπαίδευση» .

Λέξεις Κλειδιά

Χαρισματικότητα - Ξένες Γλώσσες- Εκπαίδευση- Μαθητές- Εκπαιδευτικοί

Abstract

In Greece, the status of "charismatic pupils" is characterized by the lack of any organized provision and psychological support. There are no special provisions for the charismatic student in the Greek school, but there are special provisions for talented children in sports or music. Charismatic education is not a basic compulsory education for teachers. However, some centers, institutes and universities, in collaboration with some professors, are investigating "charismatic education in Greece".

In Italy there is no law for "charismatic children". Due to the neglect of "charismatic children" and their special needs, there are no formal selection criteria for the specific provisions. There was a private initiative to create a preschool and elementary school for "charismatic children" in Milan, but it failed.

Finally, Germany is a country that sets basic rules and criteria for the education of talented children. It deals with both school education and external activities that enhance the talent of each student. The state itself finances both certain universities and institutions to support and educate "gifted children" as well as teachers, who through specific programs are informed and co-educated on "gifted education".

Keywords

Charisma - Foreign Languages - Education - Students - Teachers

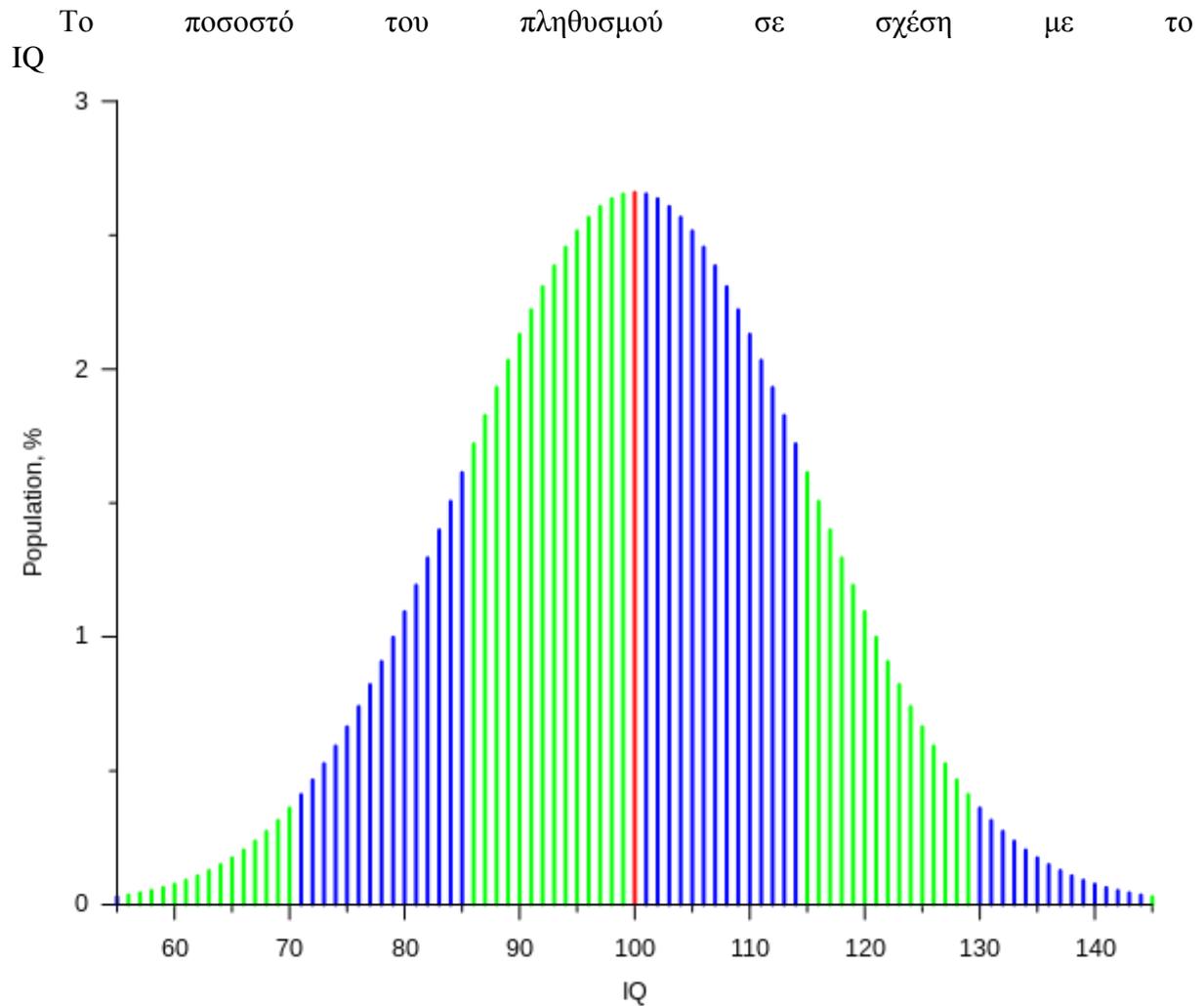
Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή στην χαρισματικότητα
2. Χαρισματικά παιδιά και Εκπαίδευση
 - 2.1 Χαρισματικά παιδιά και εκπαίδευση στην Ελλάδα
 - 2.2 Χαρισματικά παιδιά και εκπαίδευση στην Γερμανία
 - 2.3 Χαρισματικά παιδιά και εκπαίδευση στην Ιταλία
3. Σύγκριση μεταξύ των τριών χώρων
4. Βιβλιογραφικές αναφορές

1. Εισαγωγή στην χαρισματικότητα

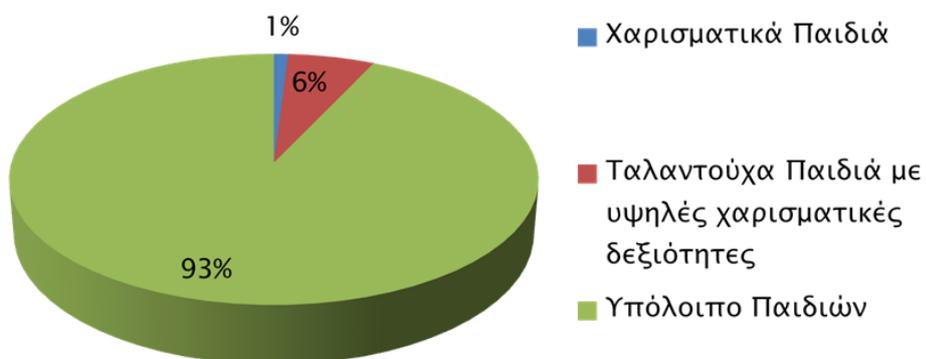
Τα χαρισματικά και ταλαντούχα παιδιά είναι μια πραγματικότητα που απασχολεί την κοινωνία από τα αρχαία χρόνια. Κινέζοι και αρχαίοι Έλληνες έδιναν τον δικό τους ορισμό της χαρισματικότητας και αντιμετώπιζαν τα χαρισματικά παιδιά με ιδιαίτερο τρόπο.

Η έννοια της χαρισματικότητας επιδέχεται πολλές ερμηνείες και οι επιστημονικές γνώμες για το ποιες είναι οι ικανότητες, που χαρακτηρίζουν ένα άτομο ως χαρισματικό, παρουσιάζουν μεγάλες διαφορές και αποκλίσεις.

2. Χαρισματικά παιδιά και εκπαίδευση

2.1 Η χαρισματικότητα στην Ελλάδα

Α. Σχολική νομοθεσία, κανονισμοί και κατευθυντήριες οδηγίες

Στην Ελλάδα υπάρχει ένα ποσοστό μόλις 1% χαρισματικών

παιδιών με την ακριβή έννοια του όρου, και ένα ποσοστό 5-7% ταλαντούχων παιδιών με υψηλές ακαδημαϊκές δεξιότητες που μπορούν να αντεπεξέλθουν σε υψηλών απαιτήσεων εκπαίδευση και να διευρύνουν τους ορίζοντες της μάθησής τους.

Οι πρώτες διατάξεις για παιδιά με ειδικές ανάγκες υλοποιήθηκαν επισήμως στις αρχές της δεκαετίας του '70. Ταυτόχρονα, η ειδική εκπαίδευση άρχισε να αποτελεί μέρος του προγράμματος σπουδών για την διδασκαλία των εκπαιδευτικών και άνοιξαν λίγα σχολεία για «μαθητές της ειδικής αγωγής». Πριν από την ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 1979, το νέο Σύνταγμα ανέφερε ότι όλοι οι Έλληνες δικαιούνται να επισκέπτονται δημόσια σχολεία όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης. Το κράτος ενθαρρύνει σπουδαίους φοιτητές, καθώς και φοιτητές που χρειάζονται υποστήριξη ή ειδική φροντίδα, όσον αφορά τις ικανότητες του. Ο πρώτος νόμος (1143) της Ειδικής εκπαίδευσης έγινε αποδεκτός από τους πολιτικούς και τους πολίτες το 1981. Σε μια αναθεώρηση το 1985 (1560/85), ο νόμος αναγνώρισε ρητά την ατομικότητα κάθε σπουδαστή και την ανάγκη για μεμονωμένες διατάξεις προσαρμοσμένες στο γενικό δυναμικό του ατόμου και τη δημιουργικότητα, καθώς και για συγκεκριμένα ταλέντα και ενδιαφέροντα. Επιπλέον για να δοθεί μια προοπτική για ένα συνεταιριστικό κοινωνικό περιβάλλον διαβίωσης, πρέπει να οργανωθεί ποικιλία κοινωνικών εμπειριών. Αυτός ο νόμος απευθύνεται τόσο στην πρωτοβάθμια, όσο και στην δευτεροβάθμια εφαρμοστεί αποκλειστικά σε φοιτητές με ειδικές ανάγκες. Η ίδρυση ειδικών σχολείων και ειδικών τάξεων, ανάπτυξη και η εφαρμογή εκπαιδευτικών προγραμμάτων και επαγγελματικής κατάρτισης σπανίως, αν ποτέ, συνδέονται με προικισμένους μαθητές και τις ειδικές και εκπαιδευτικές ανάγκες τους. Σε γενικές γραμμές, ταλαντούχος εκπαίδευση παρέμεινε ένα μάλλον άγνωστο θέμα. Το ελληνικό κοινοβούλιο ψήφισε υπέρ της τροποποίησης του άρθρου 1 παρ. 2 του Ν.2817/2000 ως εξής: Ειδική εκπαιδευτική παροχή μπορεί να προσφερθεί σε άτομα που έχουν ιδιαίτερες νοητικές ικανότητες και ταλέντα. Έχει ξεκινήσει η εφαρμογή αθλητικών γυμνασίων και ειδικές αθλητικές τάξεις ως συμπλήρωμα στη γενική ακαδημαϊκή εκπαίδευση. Ειδικά σχολεία για την μουσική προετοιμάζουν τους μαθητές για να γίνουν επαγγελματίες μουσικοί.

B. Ειδικές διατάξεις

Δεν υπάρχουν ειδικές διατάξεις για τον διαλεκτικά χαρισματικό μαθητή στο ελληνικό σχολείο. Υπάρχουν ειδικές διατάξεις για ταλαντούχους μαθητές στον αθλητισμό ή την μουσική, αν και κυρίως σε εξειδικευμένα σχολεία. Ορισμένα εξειδικευμένα σχολεία, προσφέρουν μαθήματα μουσικής σε εθελοντική βάση. Τα σχολεία που ειδικεύονται στον αθλητισμό έχουν οργανώσει από το 1995 ξεχωριστά μαθήματα, σχετικά με τις διάφορες μεγάλες εταιρείες, ώστε να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα της εκπαίδευσης.

Γ. Κριτήρια αναγνώρισης

Η έλλειψη προβλέψεων για τους διανοητικά προικισμένους σπουδαστές συμβαδίζει με την έλλειψη διαδικασιών ταυτοποίησης για ταλαντούχους

Δ. Εκπαίδευση εκπαιδευτικών και/ή αναβάθμιση εκπαιδευτικών και ανταλλαγή εμπειριών

Η χαρισματική εκπαίδευση δεν αποτελεί βασική υποχρεωτική εκπαίδευση για τους εκπαιδευτικούς. Ούτε είναι διαρθρωμένη στην επανεκπαίδευση ή οποιοδήποτε άλλο είδος σχολικής εκπαίδευσης σχετικά με το θέμα του ταλέντου. Επιπλέον, δεν υπάρχουν δίκτυα, επισήμως, που να παρέχουν ανταλλαγές εμπειριών μεταξύ μεμονωμένων εκπαιδευτικών ή μεταξύ σχολείων.

Ε. Έρευνα για επαγγελματική φροντίδα και συμβουλευτική

Η "προικισμένη" εκπαίδευση είναι ένα αντικείμενο για ειδικούς αλλά μόνο από μερικά ινστιτούτα. Το τμήμα ψυχολογίας του πανεπιστημίου Αθηνών σε συνεργασία με το "κέντρο για την δόμηση της δημιουργικότητας, που ιδρύθηκε το 1995, όπως και η Αικατερίνη Γλαρή και η Αναστασία Καλαντζη-Αζίζη όπως και ο Γιάννης Παρασκευόπουλος και Κώστας Μυλωνάς ασχολήθηκαν με την έρευνα πάνω σε θέματα "αναγνώριση των "προικισμένων" μαθητών στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση", "κίνητρα και εκπαιδευτική αξία των εκπαιδευτικών των "προικισμένων" στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση" και με την "ανάπτυξη της δημιουργικότητας".

Ο καθηγητής Ηλίας Ματσαγούρας ασχολείται με την εκπαίδευση των ικανών μαθητών καθώς και παραδίδει μαθήματα στο "μαράζλειο διδασκαλείο". Το τμήμα προσφέρει και δίπλωμα ECHA.

Στα τμήματα εκπαίδευσης δασκάλων στο σχολείο και στο πανεπιστήμιο υπάρχουν ενστάσεις και πεποιθήσεις ως προς τα χαρισματικά χαρακτηριστικά

μαθητών που συζητούνται μέσω προαιρετικών μαθημάτων και ερευνητικών μελετών. Το "Αρσάκειο" σχολείο και η φιλεκπαιδευτική εταιρεία, ένας ιδιωτικός μη κερδοσκοπικός οργανισμός που ιδρύθηκε στην Ελλάδα το 1836 χρησιμοποιεί ένα πρόγραμμα εμπλουτισμού και προσφέρει κάθε χρόνο ευκαιρίες για την αμφισβήτηση εξαιρετικών και ταλαντούχων μαθητών.

Στ. Προτεραιότητες και προσδοκίες

Προβλέψεις για τους "προικισμένους" μαθητές γίνονται από ιδιωτικούς εκπαιδευτικούς οργανισμούς (π.χ. η σχολή Παναγιωτοπούλου Αθηνών) αλλά έως σήμερα η κατάσταση δεν έχει αλλάξει.

Στην Ελλάδα η κατάσταση της εκπαίδευσης των "προικισμένων" χαρακτηρίζεται από έλλειψη οποιασδήποτε οργανωμένης παροχής και ψυχολογικής υποστήριξης. Μεγάλο εμπόδιο για το μέλλον είναι έλλειψη αναγνώρισης και η ανάγκη ειδικών διατάξεων για την χαρισματικότητα τόσο από το ελληνικό υπουργείο όσο και από άλλα ιδρύματα. Ωστόσο, υπάρχει έντονη συνειδητοποίηση για την ανάγκη εκπαιδευτικής υποστήριξης και ενθάρρυνσης από τις οικογένειες και τους καθηγητές των "προικισμένων" μαθητών. Η γενική ατμόσφαιρα ανάμεσα σε ορισμένους εκπαιδευτικούς, ψυχολόγους κι ερευνητές μετατοπίζεται προς μεγαλύτερη εξοικείωση και αποδοχή της ιδέας του σχεδιασμού και της εφαρμογής εκπαιδευτικών προγραμμάτων για τα "προικισμένα".

Παρόλα αυτά πρέπει να γίνουν πολλές αλλαγές. Πρώτα, πρέπει οι "προικισμένοι" μαθητές και οι ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες τους να αναγνωριστούν απ' το νόμο. Οι "προικισμένοι" μαθητές και οι διατάξεις για την προικισμένη εκπαίδευση στο σχολείο και εκτός σχολείου πρέπει να αναφέρονται ρητά. Ειδικές διατάξεις πρέπει να διατυπωθούν σχετικά με την έγκαιρη είσοδο, την παράληψη τάξεων, τα εργαστήρια και άλλες εξωσχολικές δραστηριότητες όπως διάφορους διαγωνισμούς.

Πέρα απ' αυτό είναι απαραίτητο να θεσπιστούν κατευθυντήριες γραμμές και κριτήρια για την διαδικασία ταυτοποίησης και να συμπεριληφθούν και οι εθνικές μειονότητες και οι "προικισμένοι" με αναπηρίες. Απαιτούνται ειδικές διατάξεις για την επίτευξη του στόχου αυτού. Τέλος, πρέπει να γίνει η εφαρμογή του "προικισμένου" στο βασικό πρόγραμμα σπουδών του δασκάλου καθώς και συνεδρίες επαγγελματικής επανεκπαίδευσης σε ψυχολόγους και επαγγελματίες δημόσιας υγείας.

2.2 Η χαρισματικότητα στην Γερμανία

A. Σχολική νομοθεσία, κανονισμοί και κατευθυντήριες οδηγίες

Το γερμανικό κράτος απαρτίζεται από 16 ομοσπονδιακά κράτη, συγκεκριμένα για την εκπαίδευση, λοιπόν, οι αποφάσεις λαμβάνονται από τον υπουργό παιδείας και πολιτισμού . Ο οποίος έχει δώσει συγκεκριμένες κατευθυντήριες γραμμές για τα κριτήρια επιλογής της γλώσσας, την ειδική εκπαίδευση των δασκάλων , την περαιτέρω εκπαίδευση , την ειδική υποστήριξη , όπως επίσης και την διαδικασία υλοποίησης των προγραμμάτων "προικισμένων" παιδιών (Holling, 2004). Σε ορισμένα κράτη υπάρχουν κανονισμοί που παρουσιάζουν τα μετρά για την ενημέρωση του τρόπου εφαρμογής και υποστήριξης "προικισμένων" παιδιών. Έτσι λοιπόν ακολουθείται ένα ευέλικτο σύστημα μέσω των συγκεκριμένων βημάτων 1) έγκαιρη εγγραφή σε δημοτικά σχολεία 2) παράληψη των τάξεων.

B. Ειδικές διατάξεις

Εκτός από την έγκαιρη εγγραφή σε δημοτικά σχολεία και την παράληψη των τάξεων στην Γερμανία υπάρχουν και επιπρόσθετα μέτρα υποστήριξης , που δίνουν την ευκαιρία στους μαθητές να παρακολουθήσουν μαθήματα ανωτέρων τάξεων . Επιπλέον, οργανώνονται ομάδες εργασίας καθώς και συνεργασίας με διάφορα πανεπιστήμια , εταιρείες ή μη εμπορικές εταιρείες . Επιπροσθέτως, μια άλλη μορφή υποστήριξης "προικισμένων" παιδιών στο εσωτερικό των σχολείων πραγματοποιείται με την βοήθεια εξωσχολικού περιεχομένου π.χ. διαγωνισμοί , όπου γονείς και μαθητές επωφελούνται από την ψυχολογική στήριξη του σχολείου. Έξω από το σχολείο προσφέρονται επιπλέον μαθήματα και ειδικές καλοκαιρινές κατασκηνώσεις και φυσικά ειδικοί διαγωνισμοί σε όλα τα κράτη και σε όλη την Γερμανία.

Γ. Κριτήρια αναγνώρισης

Οι "προικισμένοι" μαθητές έχουν την δυνατότητα να πηγαίνουν σχολείο σε ηλικία κάτω των 6 ετών , εφόσον έχουν σωστή γνωστική , σωματική και κοινωνική ανάπτυξη . (ο γονέας αποφασίζει μαζί με την σχολική διοίκηση αν το παιδί πληρεί αυτά τα κριτήρια) .Η παράληψη τάξεων γίνεται από τους "προικισμένους" μαθητές εφόσον πληρούν συγκεκριμένα κίνητρα, επιτεύγματα και έπειτα από τα αποτελέσματα ψυχολογικών τεστ που αξιολογεί το συνέδριο της τάξης. Στα εσωτερικά προγράμματα του σχολείου, οι μαθητές καλούνται να πληρούν ειδικά κριτήρια .Πολλές φορές γίνονται και κριτήρια ταυτοποίησης με τις τιμές σε τεστ IQ .

Δ. Εκπαίδευση εκπαιδευτικών και/ή αναβάθμιση εκπαιδευτικών και ανταλλαγή εμπειριών

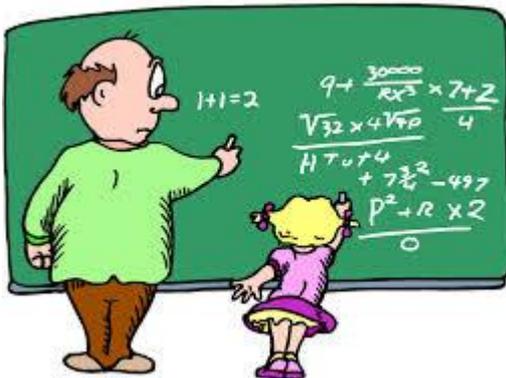
Μόνο μερικά κράτη ασχολούνται με την εκπαίδευση προικισμένων παιδιών στα προγράμματα εκπαίδευσης των ειδικών καθηγητών. Ειδικά προγράμματα επανεκπαίδευσης για εκπαιδευτικούς ειδικευμένους στην προικισμένη εκπαίδευση γίνονται στο πανεπιστήμιο του Münster (Nord-Rein-Westfallen), όπως επίσης και το κέντρο ικανοτήτων για προικισμένη εκπαίδευση στο Düsseldorf. Οι υπηρεσίες αυτές χρηματοδοτούνται εν μέρη ή και εξ ολοκλήρου από την πόλη .

Ε. Έρευνα για επαγγελματική φροντίδα και συμβουλευτική

Στην Γερμανία υπάρχουν μερικά ινστιτούτα (Rostock, Marburg, Munich, Münster, Hannover, Tübingen, Ulm) τα οποία έχουν αφιερωθεί στο θέμα της έρευνας για την χαρισματικότητα και της ταλαντούχας εκπαίδευσης . Αυτά εκτός από τα ερευνητικά προγράμματα σχετικά με την διάγνωση, μέτρα στήριξης, περιβαλλοντική ανάλυση, συχνά υποστηρίζουν και τα κρατικό σχολικό έργο. Επίσης υπάρχουν κέντρα επαγγελματικής φροντίδας και συμβουλευτικής τόσο για την διάγνωση του ταλέντου όσο και για την παροχή συμβουλών . Τέτοια κέντρα είναι το Radboud universitz Nijmegen και το ίδρυμα Karg.

Στ. Προτεραιότητες και προσδοκίες

Ο τρόπος που πραγματοποιείται η "ταλαντούχα" εκπαίδευση είναι ιδιαίτερα μεταβλητός , επομένως επιθεωρείται μόνο απ' το κράτος. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίνεται στην εξέταση του προσχολικού πεδίου (Holling 2001). Επίσης, απαιτείτε περισσότερη ευελιξία στο σχολικό σύστημα , για την διευκόλυνση της έγκαιρης εγγραφής στο δημοτικό και της παράληψης των τάξεων. Επιπλέον, συνίσταται η προσαρμογή των προγραμμάτων σπουδών και διδακτικών μεθόδων έτσι ώστε οι ομαδοποιήσεις των ικανοτήτων (π.χ. ομάδες μελέτης) να οργανώνονται ευκολότερα και να υπάρχουν μέτρα διαφοροποιήσεις (π.χ. αυτοδιδασκαλία, εξατομίκευση). Επιπροσθέτως, όσον αφορά, την διαδικασία αναγνώρισης και αξιολόγησης των δεξιοτήτων , δεν υπάρχουν τυποποιημένες λύσεις γιατί ο κάθε μαθητής είναι διαφορετικός και υπάρχει μεγάλη ανομοιογένεια . Αντ' αυτού προτιμώνται οι μέθοδοι πολλαπλών επιλογών . Οι τυποποιημένες διαδικασίες δοκιμών πληροφοριών για τα προγράμματα στήριξης στο σχολείο πρέπει να χρησιμοποιούνται μόνο για την διευκρίνηση συγκεκριμένων ερωτήσεων (Heller 2000). Επιπλέον, επισημαίνεται ρητά ότι οι εκπαιδευτικοί πρέπει να αποκτήσουν διαγνωστικές ικανότητες όσον αφορά τα προσόντα τις παιδαγωγικές διδακτικές και αξιολογικές ικανότητες για να μπορούν να εφαρμόσουν ένα συγκεκριμένο διανοητικό -διδακτικό μοντέλο.

2.3 Η χαρισματικότητα στην Ιταλία

Α. Σχολική νομοθεσία, κανονισμοί και κατευθυντήριες οδηγίες

Στην Ιταλία δεν υπάρχει νόμος σχετικά με τους χαρισματικούς μαθητές (επίσημα αγνοούνται γενική «εκπαιδευτική φιλοσοφία» των Ιταλών είναι ότι οι διατάξεις πρέπει να επιτρέπουν σε όλους να καταφέρουν να φτάσουν στα ελάχιστα πρότυπα, την κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (scuola secondaria di primo grado ή

scuola media inferiore). Το περαιτέρω, επίτευγμα εξαρτάται από τις ικανότητες του ατόμου χωρίς άλλη βοήθεια από την κοινότητα κοινότητες μπορούν από την άλλη πλευρά να επαληθεύσουν τις αποκτηθείσες ικανότητες, στο τέλος διαφόρων περιόδων εκπαίδευσης/ανάπτυξης και να επιτρέψουν σε άτομα με τα κατάλληλα/απαραίτητα προσόντα να παρακολουθήσουν σπουδαιότερα εκπαιδευτικά ή επαγγελματικά ιδρύματα κάθε περίπτωση, νόμος (και οι κανονισμοί των σχολείων) κάνουν λόγο μόνο για άτομα με Ειδικές Ανάγκες, όχι για άτομα με Ειδικές Ανάγκες (αναφερόμενο σε έναν γενικότερο όρο), συνεπώς δεν αναφέρεται η «χαρισματικότητα» στο σχολείο.

B. Ειδικές διατάξεις

Σύμφωνα με την κοινωνικό-εκπαιδευτική φιλοσοφία στην Ιταλία, δεν υπάρχουν επίσημες διατάξεις για ταλαντούχους μαθητές. Ορισμένα, τοπικά ή ιδιωτικά ιδρύματα (εταιρείες ή τράπεζες) προσφέρουν επιχορηγήσεις σε παιδιά τοπικών πολιτών. Σε γενικές γραμμές, τα μικρά παιδιά δεν μπορούν να έχουν πρόσβαση στο σχολείο νωρίς αλλά αυτό υπάρχει σαν επιλογή στα ιδιωτικά σχολεία. Αντίθετα, στα δημόσια σχολεία δύο έτη μπορούν ολοκληρωθούν σε ένα επίπεδο, οι εξαιρετικοί μαθητές μπορούν να λάβουν εκ των προτέρων τελικές εξετάσεις. Στην πραγματικότητα υπάρχει μια απλή και αποτελεσματική στρατηγική όπου μπορούν οι γονείς να ακολουθήσουν ώστε να εξασφαλίσουν ένα καλύτερο μέλλον για ένα χαρισματικό παιδί επιλέγοντας τα καλύτερα σχολεία ή τμήματα. Αυτά είναι ευρέως διαδεδομένα στους μορφωμένους ανθρώπους και είναι καλά εδραιωμένα σε τοπικό επίπεδο. Αυτή η στρατηγική καθίσταται όλο και πιο αποτελεσματική, όταν τα παιδιά προχωρούν από την βασική εκπαίδευση, στα ανώτερα γυμνάσια. Εδώ, η είσοδος είναι ελεύθερη/απεριόριστη (δεν υπάρχει κάποια εξέταση για την είσοδο και την επιλογή αλλά εξαιτίας του υψηλότερου επιπέδου εκπαίδευσης, η επιλογή βασίζεται στην επίτευξη της). Έτσι, μόνο οι καλύτεροι σπουδαστές πηγαίνουν στα ανώτερα/αναγνωρισμένα Λύκεια, όπως το Parini και Manzoni στο Μιλάνο (Stenberg R. (1987). Μια ειδική επιλογή που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως διάταξη για τα χαρισματικά παιδιά είναι μια διεθνής ανταλλαγή με το ευρωπαϊκό ή το παγκόσμιο πρόγραμμα. Αύτη είναι μια επιλογή που βασίζεται σε εθελοντικές πρωτοβουλίες. Η οργάνωση απαιτεί την συμμετοχή των μαθητών, οικογενειών και των εκπαιδευτικών. Ως εκ τούτου, κυρίως μορφωμένες οικογένειες με λαμπρά μυαλά επωφελούνται από αυτές τις ευκαιρίες. Για χαρισματικούς μαθητές, μη σχετικές πρόνοιες σχολικού προγράμματος σπουδών είναι διαθέσιμες. Υπάρχουν εκδηλώσεις που παρέχονται από ιδιωτική ή ομαδική πρωτοβουλία, όπως οι αποκαλούμενες «Ολυμπιάδες» μαθηματικών, της Φυσικής και των επιστήμων που οργανώνονται από επιστημονικούς συλλόγους. Πριν από μερικά χρόνια, υπήρξε μια ιδιωτική πρωτοβουλία για την δημιουργία ενός προσχολικού και δημοτικού σχολείου για τα χαρισματικά παιδιά στο Μιλάνο αλλά αυτό απέτυχε. Το κόστος ήταν αρκετά υψηλό και μόνο μερικοί γονείς έδειξαν ενδιαφέρον γι' αυτό. Οι γονείς πιστεύουν ότι είναι καλύτερο για τα παιδιά τους να παραμείνουν στο σχολείο, κυρίως, ως κοινωνική περίσταση και τρόπο να εισαχθείς στην κοινωνία (Webb, JT Meckstroth, E.A. & Tolan S.S. 1985).

Γ. Κριτήρια αναγνώρισης

Λόγω της παραμέλησης των χαρισματικών μαθητών και των ειδικών αναγκών τους γενικότερα, δεν υπάρχουν επίσημα κριτήρια επιλογής για αυτήν την ομάδα, όσον αφορά τις ειδικές διατάξεις. Η επιλογή επιτρέπεται μόνο για τα τελικά στάδια της εκπαίδευσης, όπως για τον διορισμό σε πανεπιστημιακό επίπεδο.

Δ. Εκπαίδευση καθηγητών και/η αναβάθμιση δασκάλων και ανταλλαγή εμπειριών

Στο Τυρόλο, στην Βόρεια επαρχία της Ιταλίας, το παιδαγωγικό Ινστιτούτο (OGISCHES INSTITUT) προσέφερε ένα μάθημα αναβάθμισης για τους δάσκαλους να ειδικευτούν στην ταλαντούχα μόρφωση. Αυτός ο κύκλος μαθημάτων διαρκεί δύο χρόνια. Μέχρι σήμερα δύο εκπαιδευτικοί από το νηπιαγωγείο μέχρι και την δευτεροβάθμια εκπαίδευση συμμετείχαν στο μάθημα και έλαβαν το πιστοποιητικό του. Επιπλέον, έντεκα από αυτούς έλαβαν το ECHA-DIPLOMA. Στο Τυρόλο, στην Βόρεια επαρχία της Ιταλίας, το παιδαγωγικό Ινστιτούτο (OGISCHES INSTITUT) προσέφερε ένα μάθημα αναβάθμισης για τους δάσκαλους να ειδικευτούν στην ταλαντούχα μόρφωση. Αυτός ο κύκλος μαθημάτων διαρκεί δύο χρόνια. Μέχρι σήμερα δύο εκπαιδευτικοί από το νηπιαγωγείο μέχρι και την δευτεροβάθμια εκπαίδευση συμμετείχαν στο μάθημα και έλαβαν το πιστοποιητικό του. Επιπλέον, έντεκα από αυτούς έλαβαν το ECHA-DIPLOMA.

Ε. Έρευνα, επαγγελματική φροντίδα και συμβουλευτική

Όσον αφορά την χαρισματικότητα και την χαρισματική εκπαίδευση στην Ιταλία υπάρχουν λίγοι μόνο ειδικοί. Στη σχολή ψυχολογίας του Πανεπιστημίου PAVIA, ο καθηγητής Adriano Pagnin διοργάνωνε σεμινάρια με θέμα την αριστεία από το 1994.

Στ. Προτεραιότητες και προσδοκίες

Οι διατάξεις για τα χαρισματικά παιδιά οργανώνονται κυρίως από τους ιδιωτικούς οργανισμούς. Οι σχολικές δραστηριότητες εξακολουθούν να

λείπουν, όπως είναι η πολιτική αναγνώριση και ο σεβασμός των ατομικών διαφορών και των ειδικών εκπαιδευτικών του χαρισματικού παιδιού. Πρόσφατη έρευνα αποκαλύπτει ότι οι εκπαιδευτικοί που εργάζονται σε ανώτερα σχολεία, βιώνουν μεγάλη ανάγκη να γνωρίσουν τις ψυχολογικές αρχές για την διδασκαλία. Έχουν μεγάλη επιθυμία να συνεργαστούν με ψυχολόγους ειδικευμένους στην σχολική ψυχολογία και συμβουλευτική. Απαιτούνται κατευθυντήριες γραμμές για τον εντοπισμό των ειδικών αναγκών των χαρισματικών παιδιών. Ένα μεγάλο εμπόδιο για την ταλαντούχο εκπαίδευση φαίνεται στις τρέχουσες πολιτικές της Ιταλίας, οι οποίες τείνουν να διευρύνουν τον ελεύθερο χρόνο για τα παιδιά και να μειώσουν τα σχολεία με πλήρη απασχόληση. Τέλος, παρατηρείται σημαντική έλλειψη στην εκπαίδευση των εκπαιδευτικών, ειδικά στην απουσία υποχρεωτικής κατάρτισης, επανεκπαίδευσης που περιλαμβάνει το θέμα «χαρισματικός» και «χαρισματική εκπαίδευση» (Hany, E.A., (1998). Οι διατάξεις για τα χαρισματικά παιδιά οργανώνονται κυρίως από τους ιδιωτικούς οργανισμούς. Οι σχολικές δραστηριότητες εξακολουθούν να λείπουν, όπως είναι η πολιτική αναγνώριση και ο σεβασμός των ατομικών διαφορών και των ειδικών εκπαιδευτικών του χαρισματικού παιδιού. Πρόσφατη έρευνα αποκαλύπτει ότι οι εκπαιδευτικοί που εργάζονται σε ανώτερα σχολεία, βιώνουν μεγάλη ανάγκη να γνωρίσουν τις ψυχολογικές αρχές για την διδασκαλία. Έχουν μεγάλη επιθυμία να συνεργαστούν με ψυχολόγους ειδικευμένους στην σχολική ψυχολογία και συμβουλευτική. Απαιτούνται κατευθυντήριες γραμμές για τον εντοπισμό των ειδικών αναγκών των χαρισματικών παιδιών. Ένα μεγάλο εμπόδιο για την ταλαντούχο εκπαίδευση φαίνεται στις τρέχουσες πολιτικές της Ιταλίας, οι οποίες τείνουν να διευρύνουν τον ελεύθερο χρόνο για τα παιδιά και να μειώσουν τα σχολεία με πλήρη απασχόληση. Τέλος, παρατηρείται σημαντική έλλειψη στην

εκπαίδευση των εκπαιδευτικών, ειδικά στην απουσία υποχρεωτικής κατάρτισης, επανεκπαίδευσης που περιλαμβάνει το θέμα «χαρισματικός» και «χαρισματική εκπαίδευση».

3. Σύγκριση μεταξύ των τριών χώρων

Αβίαστα, λοιπόν, συνεπάγεται το συμπέρασμα ότι στην Ελλάδα δεν υπάρχουν μελέτες που να δείχνουν τον τρόπο με τον οποίο όσοι σχετίζονται άμεσα με χαρισματικά παιδιά (δάσκαλοι, γονείς, φοιτητές παιδαγωγικών τμημάτων) αντιμετωπίζουν το ενδεχόμενο της παροχής ΔΕΧ (διαφορετική εκπαίδευση για τα χαρισματικά παιδιά). Στην μοναδική μελέτη που υπάρχει φαίνεται ότι ένα μεγάλο μέρος των δασκάλων που ερωτήθηκαν (47%) πιστεύουν ότι οι ατομικές διαφορές των μαθητών θα πρέπει να υπολογίζονται σε σχέση με το τι εκπαιδευτικές ευκαιρίες τους προσφέρονται ενώ η πλειονότητα των γονέων (52,6%) πιστεύει ότι οι όποιες εκπαιδευτικές παροχές προς τους μαθητές θα πρέπει να προσαρμόζονται στις ικανότητες των μαθητών του μέσου όρου. (Gari & Mylonas, 2002). Στην χώρα μας η έννοια της χαρισματικότητας ήταν μέχρι πρόσφατα σχεδόν άγνωστη όχι μόνο στο ευρύ κοινό αλλά και στην ακαδημαϊκή κοινότητα. (Τσιάμης, 2006). Παράλληλα λοιπόν, στο ίδιο μοτίβο κινείται και η γενική εκπαιδευτική φιλοσοφία της Ιταλίας όσον αφορά την χαρισματικότητα και τους χαρισματικούς μαθητές. Επιπλέον, υπάρχει έλλειψη πρόνοιας και ειδικού σχεδιασμού για την αντιμετώπιση των αναγκών των παιδιών αυτών. Ωστόσο, χρειάζεται να διαμορφωθεί το κατάλληλο πλαίσιο που να δίνει ώθηση, στήριξη και ευκαιρίες ανάδειξης στους μαθητές αυτούς. Παρ' όλα αυτά, δεν συμβαίνει το ίδιο και στο γερμανικό κράτος, η χαρισματικότητα αποτελεί ακόμη έναν πυλώνα της εκπαίδευσης και της προώθησης των χαρισματικών σε όλη την Γερμανία. Γενικότερα, υπάρχει συστηματική συμβουλευτική και τα εκπαιδευτικά συστήματα δίνουν ώθηση στην μόρφωση και στο ταλέντο, τα οποία είναι μόνιμα και εδραιωμένα στα σχολικά συστήματα.

4. Βιβλιογραφικές αναφορές

Holling, H., Preckel, F., Vock, M. & Schulze Willbrenning, B. (2004). Schulische Begabtenförderung in den Ländern – Maßnahmen und Tendenzen. In: Bund-Länder-Kommission für Bildungsplanung und Forschungsförderung (Hrsg.). Materialien zur Bildungsplanung und Forschungsförderung, Heft 121. BLK.Bonn. (pdf-File at: www.blk-bonn.de/download.htm)

Holling, H., Vock, M. & Preckel, F. (2001). Schulische Begabtenförderung in den Ländern der Bundesrepublik Deutschland. In: Bund-Länder-Kommission für Bildungsplanung und Forschungsförderung (Hrsg.). Begabtenförderung – ein Beitrag zur Förderung von Chancengleichheit in Schulen – Orientierungsrahmen (S.27-270). Materialien zur Bildungsplanung und Forschungsförderung, Heft 91. BLK.Bonn.

Heller, K.A. (2000). Begabungsdagnostik in der Schule und Erziehungsberatung. Verlag Hans Huber: Göttingen.

Stenberg R. (1987) Teorie dell' intelligenza Bombiani, Milano

Webb, JT Meckstroth, E.A. & Tolan S.S. 1985 Hechbegable Kinder: ihre Eltern, ihre Lehrer. Bern, Huber.

Hany, E.A. ,(1998) Gifted children in the classroom: Which diagnostic skills do teachers need? Conference of the European Council for high ability, Oxford , UK , September 16-19.
Monks, F.J. (1996) Hochbegabung. Ein Mehrfaktorenmodell. In Grundschule 5/1996.

4.Gari, A., Kalantzi–Azizi, A., & Mylonas, K. (2000)

Adaptation and motivation of Greek gifted pupils: exploring some influences of primary schooling.

5.Gari, A, Kotsifakou, P., & Nikolopoulou, V. (2008)

The Greek teachers' attitudes towards the gifted students with the learning disabilities.